

BÉKE VAGY HÁBORÚ? HÁROM HÉT a Szovjetunióban

Milliók szeretnék ma-napság a címben feltett kérdésre határozott választ kapni. De emberek vagyunk, nem mindenható szellemek, vagy istenek, ennél fogva nem láthatunk a holnapra csillogtatlanul. Eppen ezért arra sem vállalkozhat közölünk senki, hogy a háború, vagy a béke kérdésében bizonyosat állítsunk. De roppant erőnk tudatában telve vagyunk optimizmussal, békés és szép jövőnköt illetően. Mi formáljuk, alakítjuk a történelmet, sokkal biztosabban és tudatosabban, mint eleink az elmúlt századokban, amikor néhány kényúr, vagy kizsákmányoló csoport passziója elég volt a tömegpusztító háború ki-robbantásához. Most olyan kor-szakban élünk, amikor a népek nagyon is beleszólhat-nak a háborús méregkeverék manipulációiba és megaka-dályozhatják az újabb ször-nyű világéget.

Mindenekelőtt azt kell vi-lágosan látnunk, kik akar-nak békét és kiknek érdeke a háború. Azok a népek, amelyek a Szovjetunió által vezetett békétábor tagjai — számuk közel jár az ezer-millióhoz — nemcsak egy-szerűen sóvárogják a békét, hanem bátran és tudatosan küzdenek is érte. Teljesen érthető ez, hiszen a szocia-lizmust építő országokban a nép irányítja saját sorsát, kezében van a hatalom, épí-teni, alkotni akar saját bol-dogulására. Ez pedig csak békében lehetséges. A Szov-jetuniót különösen nem le-het a legnagyobb rosszindu-lattal sem a béke ellenségé-nek beállítani, hiszen béke-kiáltvánnyal kezdte államisá-gát is, negyven év alatt pedig — olykor szűkölködve és ha-talmas erőfeszítések, áldozat-vállalások árán — olyan ha-tatlan eredményeket ért el mind tudományos téren, mind az anyagi javak előál-lításában, hogy egy újabb háború csak lerombolását je-lentené mindennek. A Szov-jetunióban már nincsenek olyan emberek, akiknek ér-deke fűződnék ahhoz, hogy milliók hulljanak el a csata-tereken, nincsenek tőkések, akiknek a háború megnöve-kedett profitot jelentene a hadiszállítások révén. A ha-talmas szovjet népet egyet-len nagyszerű törekvés hatja át: megvédelmezni a világ-békét, mert csak ez biztosíthatja a tudomány további hallatlan fejlődését, és a népek boldogulását.

A mikor azonban meg-állapítjuk, hogy a szocialista táborhoz tartozó népek gyűlölik a há-borút, ezzel egyáltalán nem azt mondjuk, hogy a kapita-lista államokban élő dolgozó tömegek akarják a harmad-ik világháborút. Sőt. Nyu-godtan ki lehet jelenteni, hogy a világon napjainkban mintegy 2 milliárd és 300 millió ember akar békében élni és igen kicsi azoknak a száma, akik esztelenül szít-ják a háborús hisztériát. A béke és a háború közötti határvonal tehát nem az Elba mentén, a szocialista és kapitalista országok között húzódik, hanem minden or-szágbán, városban és falu-ban, ahol kizsákmányolók és kizsákmányoltak élnek. Amikor Maurice Thorez, a Fran-cia Kommunista Párt főtít-kára ezeltől jó néhány évvel kijelentette, hogy a francia munkásosztály nem fog fe-gyvert a Szovjetunió ellen, akkor ez azt is jelenti: egy újabb világháború esetén a tőkés államok munkásosztá-lyai könnyen a saját kizsák-mányolóik ellen fordíthatják a puskacsövet. És napjaink-ban már 68 kommunista párt 33 millió taggal dolgo-zik a földkerekség különböző országaiban és ezek a pár-tok elszánt szavazói a béké-nek.

De nemcsak a kommunis-ták, nemcsak a kizsákmá-nyolt tömegek harcolnak ma már a háború ellen, hanem egyes burzsoá csoportok is. A háború ki-robbantása — ami-kor földünk körül két szov-jet mesterséges hold száguld,

amikor az amerikai imperia-listák is elismerik a szovjet interkontinentális rakéták le-küzdhetetlen erejét — azt je-lentené, hogy senki nem búj-hat el előle. A béke és a há-ború kérdése tehát élet és halál kérdésévé vált. Egyre többen beismerik a tőkés ve-zető körökben is, hogy egy újabb világháború a kapita-lizmus halálát vonná maga után. Nem véletlen, hogy az Egyesült Államok egyik leg-nagyobb iparmágnása is ar-ról írt cikket lapjában, hogy meg kell egyezni a Szovjet-unióval. Az illető nyakapita-lista hangoztatta, hogy nála nincs elszántabb hibe és szó-szóloja a tőkés rendszernek. Mégis arra a következtetésre jutott, hogy a Szovjetunió megelőzte Amerikát a tudomá-nyban, de ami ennél is fontosabb, a nyugati tőkés államok kardcsörtető politi-kája hatalmas egységbe for-rasztja össze a szovjet né-peket. Látnivaló ebből a nyi-latkozatból, hogy a tőkésék között is vannak, akik rea-lisan mérlik fel az erőviszonyo-kat, és bármennyire csábítja őket a Szovjetunió elpusz-tításának illúziója, valamint a háborús haszonszerzés, mégis a békés megegyezés érdekében emelnek szót.

A mikor a német fa-sizmus esztelenül ki-provokálta a másod-ik világháborút, a kommu-nisták előtt nyilvánvaló volt, hogy csúfosan ráfizet erre. Sőt voltak polgári gondolko-dású emberek is, akik azt mondták annak idején: »A háborút az fogja megnyerni, akinek legtöbb nyersanyag, — olaj és acél — van a bir-tokában«. És aki rátekintett akkor a térképre, sőt emellett gondolkodott is egy ki-csít, az előtt egy pillanattal sem volt kétséges, hogy a Szovjetuniót nem lehet egy-szerűen letörölni a föld szí-néről, a Szovjetunió létezését nagyon komolyan kell venni, tiszteletben kell tar-tani. A Szovjetunió most azt tűzte ki célul, hogy 15 év múlva utóléri az Amerikai Egyesült Államokat az egy főre eső acél-, szén-, olaj-és élelmiszerellátás tekintéte-ben is. A Kínai Népköztársaság eltökélte, hogy ekkorára Angliát hagyja maga mögött ezen a téren. Csak ismerni kell a földrajzot, csak tudni kell, hogy a Szovjetunió és Kína milyen hallatlanul gazdag természeti kincsek-vel, csak el kell ismerni, hogy e két államóriás nepeit a marxizmus-leninizmus eszméje fogja egységbe, máris nyilvánvalóvá válik, hogy a kitűzött cél megvaló-sul. Ez pedig nem keveseb-bet jelent, mint azt, hogy a háború ki-robbantásának le-hetősége minimálisra csök-ken, sőt azt is lehet mon-dani, hogy 15—20 év múlva a béke megőrzése biztosított lesz.

E gyáltalán nem henge-géről és erőfitogta-tásról van itt szó, mint ahogy egyes nyugati tőkéslapok igyekeznek beállí-tani a Szovjetunió vezetői-nek bizalmat és lelkesedést ébresztő beszédeit. Azt kell tudomásul vennünk a hábo-rús provokátoroknak, hogy a népek, különösen pedig a szocializmust építő népek nem hajlandók többé meg-alázkodva könyörögni a bé-kéért, hanem erejüket rea-lisan felmérve és értékelve ki-harcolják azt maguknak. Angliában és Franciaország-ban nemcsak a kommunis-ták azok, akik felháborodot-tan tiltakoznak a fejük fö-

lött száguldozó, atombom-bákkal rakott amerikai re-pülőgépek miatt, hanem a józanul gondolkodó polgárok is. Hiába hangoztatják egyes amerikai tábornokok, hogy ezzel a nyugati országok biz-tonságát akarják védelmez-ni, az említett országok la-kossága jól tudja: ez olyan életmentés, olyan védelmezés, mint amikor medve siet a vízbe fúló segítségére és súlyával lenyomja a víz alá.

A háborús bajkeverők na-gyon jól tudják, önmaguk kö-zött el is ismerik, hogy a Szovjetunió nem akar hábo-rút, mert ez érdekeivel el-entétes. Népeik előtt azon-ban ennek az ellenkezőjét híresztelik a propaganda minden eszközével, hogy há-borús hisztériát szítsanak, s megindokolják esztelen fe-gyverkezési politikájukat. De ha az egyszerű emberek ezermilliói valóban megis-merik önön erejüket, ha meggyőződésükké válik, hogy a béke erői legyőzhetetle-nek, akkor a háborút meg-lehet akadályozni. Minden-nap biztosabban állíthatjuk ezt.

N. I.

— A szegedi Dankó Pista-ze-nek néhány napja Budapest-en járt két nótáestessel: Szegedi Antal és Junker Klára-val, s a rádióban hangszalagra vették műsorukat. Ennek dalait hallhat-ják a szegediek a 101 »nagyra-mo-ta-esten, kedden este 8 órakor a Hungária nagytérmeben. Közre-működik még: Mucsi Sándor, a Szegedi Nemzeti Színház művé-sze.

A MAGYAR MUZSIKA HÓNAPJA

címmel izléses füzetet adott ki a Csongrád megyei és a Szeged megyei jóvá városi tanács művelődési osztálya a TTIT Csongrád megyei szervezetével. A füzetben azoknak az ünnepi hangver-senyeknek, zenei előadások-nak műsorát találjuk, ame-lyeket e hónapban rendeznek Szegeden és Csongrád megyé-ben, Kossuth-díjas, nagy ze-neszerzőnk, Kodály Zoltán 75. születésnapja alkalmából. A füzet címlapja Kodály egy jellegét hirdeti: »A zene mindenkié.« Ennek szellemé-ben rendezik meg a különbö-ző igényeknek igazkező hang-versenyeket az elkövetke-ző hetekben, hogy Kodály mun-kássága, s a tőle elválasztha-tatlan magyar zenekultúra minél szélesebb dolgozó réte-gekhez jusson el.

Az ünnepi hangversenyek sorában első volt a szegedi Állami Zeneművészeti Szak-iskola ingyenes és szépen sike-riült Kodály-hangversenye, a soron következő pedig a Sze-gedi Tudományegyetem, az Orvosegyetem, a Tömörkényi és Radnóti gyakorló gimná-ziumok énekkarának közös hangversenye lesz, Mihálka György vezényletével decem-ber 13-án este 6 órakor a Tu-dományegyetem aulájában. A hangverseny előtt dr. Jáky Gyula, az Orvostudományi Egyetem rektora méltatja Ko-dály Zoltán munkásságát. Másnap, december 14-én, dél-után 4 órakor a szegedi Ut-törőház rendez énekkari hangversenyt az Uttörőház nagytérmeben több szegedi iskola énekkarának közremű-ködésével. — Az ünnepi ren-dezvények legkiemelkedőbb pontjának ígérkezik a Haza-fias Népfőnt szegedi városi bizottsága és a városi tanács művelődési osztálya által a Szegedi Nemzeti Színházban

Elmondotta Komócsin Antal elvtárs, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 40. évfordulója ünnepségeinek szegedi résztvevője

November 4-én délután nagy meglepetés ért: a Ma-gyar Partizán Szövetség sze-gedi tagozatának találkozó-ján — ahol kitüntetést kap-tam — közölték velem, hogy másnap Moszkvába utazom. Úgy örültem, mint egy gyer-mek: hát mégis megérem!

Nem sok időm volt a cso-magolásra, mert még aznap Budapestre indultam és este találkoztam azzal a tizenhá-rrom elvtárral, akiket az a kitüntetés ért, hogy mint a magyar munkásmozgalom ré-gi harcosainak küldöttei részt vehetnek az októberi forradalom 40. évfordulójá-nak ünnepségein a Szovjet-unióban.

A Legfelső Tanács ülésén

Reggel indultunk repülő-géppel. Moszkvába hatodi-kán este érkezünk meg, s egyenesen a Leninről elne-vezett sportszarnokba, a Leg-felső Tanács ülésére siet-ünk. A hatalmas szovjetor-szág különböző vidékeiről, a világ minden tájáról itt voltak a kommunista és munkáspártok küldöttei: ösz-szesen mintegy 18 ezren! Saj-nos, az ülés vége felé értünk oda és Kádár elvtárs felszó-lalását már nem hallhattuk. Majd a fényárban úszó Moszkva utcáin autóbusszal

a 32 emeletes Ukrajna Szál-lóba mentünk, ahol minden lakosztályban rádió, telefon, fürdőszoba biztosította a kényelmet.

November 7-én korán kel-tünk, s a Vörös téren a disz-tribúción mellett foglaltunk he-lyet. Nem akarok az ünnep-ségről, a párt iránti szeretet ezernyi kifejezéséről, lelke-sedéséről, a katonai felvonu-lásról hosszan beszélni, az új-ságokból, híradókból úgyis látták a szegediek. Csúpan annyit jegyzek meg: csodá-latos, felejthetetlen volt. Bennem az az érzés kereked-tett — pedig nem is mutat-tak meg mindent —, hogy a Szovjetunió katonai ereje va-lóban lenyűgöző, legyőzhetet-len. Előttünk a nézők között amerikaiak voltak, s amikor felvonultak az óriási rakéták, tankok, lövegek, akkor meg-jegyezték: »Ilyen nekünk sincs«.

Este a moszkvai Operá-ban »Az Anya« bemutatóját néztük meg és másnap ismét részt vettünk a Legfelső Ta-nács ülésén a sportszarnok-ban.

Szemtől szembe a lenini egyszerűséggel

November 10-én reggel a Vörös Proletár Vas- és Szer-számegységbe látogattunk el. Délelőtt elmentünk az egyik képtárba, este a cir-kuszba. Az előadás kezdetén felsorakoztak a különböző nemzetiségű artisták: elől a magyar művészek huszár-ru-hában, nemzetiszínű lobogó-val.

Másnap délelőtt kimentünk Cserkijba, Moszkvától 34 ki-lométerre. Itt töltötte élete utolsó napjait Lenin elvtárs. Az épületben, ahol lakott, mindent úgy hagytak, miként az Lenin életében volt. Az egész bútorzat Lenin végte-len egyszerűségét tükrözte. Láttuk a nyugágyat, amely-ben pihent, íróasztalát, utol-só kéziratait. A Lenin Múze-umban posztópapucsot kellett cipőnkre húzni, mert meg-határozott tisztaság van ott, ahol 40 évvel ezelőtt egy lángész dolgozott... A következő nap a Kremlben Lenin dol-gozószobájában és lakásában jártunk. Itt is egyszerű min-den. A konyhában nincs egy-forma edény, bögre, az asztal közönséges vasszonnal

van letakarva, holott Lenin otthonának meglátogatása után láthattuk, hogy a Kreml templomaiban mennyi bámulatos temérdek kincs van. De Leninnek nem kellett az uralkodók gazdagsá-ga, fényűzése, hiszen ő ve-zére —, de egyszerű szolgálja volt az orosz népnek.

Az Auróra és a jégtörő hajó

Az élmények hatásától szinte megrészgőlvé ültünk vonatra, s Leningrádba utaz-tunk. Megnéztük a város ne-vezetességeit: 101 szigete van és 700 hídja. Láttuk Szmol-nit, a cári palotát, amelynek kiállításán ma Európa legbí-resebb festőművészeinek ké-peit láthatók 40 szobában. Jár-tunk a Péter-Pál erődben, ahol megadták a jelt az Ok-tóber kezdetére, és megille-tődvé léptünk az Auróra cir-kálóra, amelynek ágyújából dördült el a forradalom első lövése. Leningrád óriási, ha-jójárában — Európában a legnagyobb — megtekintet-tük a Leninről elnevezett most készülő jégtörő hajót, amely 134 méter hosszú, 25 méter magas és 44 ezer ló-erős autómeghajtású! A le-génységnek külön kétszemé-lyes kényelmes fülkéi van-nak, ezenkívül kultúrterem, s egy évre való élelem raktá-rozható el benne. Két törté-nelmi jelenség: az Auróra a forradalom kezdetét — a le-nini jégtörő hajó pedig az atomkorszakot jelképezi!

A Hős Városban

A Vörös téri diszünnpesség után 10 nappal Sztálingrádba repültünk. A hős városban 13 évvel ezelőtt egyetlen ház nem volt épen: filmen bemu-tatták, milyen volt a másod-ik világháború után, s mi saját szemünkkel győződhet-tünk meg, mire képesek a szovjet emberek. Ötvenezer lakosú új városrész épült. Gyárak sorakoznak 75 kilo-méter hosszan a Volga part-ján. A kuzbisevinél nagyobb erőmű létesül itt. Sztálin-grádban emlékművek jelzik a front vonalát és a háború után a város asszonyai, leá-nyai — akik életben marad-tak — társadalmi munkában javították ki azt a házat, amelyet Pavlov őrmester tí-zedmágával 50 napig védett a fasiszták ellen... Megné-ztük a világhírű Don—Volga-csatornát és amikor elbú-csúztunk a hős város mun-kásaitól, lelkünkre kötötték: mindent őszintén, úgy mon-djunk el itthon, ahogyan lát-tunk.

Moszkvába visszatérve egy tudományos intézetben — mindennap délelőtt 11-től óránként! — filmen bemutat-ták azt, ami ma az egész vi-lágot foglalkoztatja: a raké-tákat, a két szputnyikot. Lá-ttuk a kis fehér kutyt, a Laj-kát, amint a rakétával fel-lőtték 200 kilométer magas-ba és éjtőernyővel visszatért a földre: viháncolt — sem-mi baja nem volt. Vetítették azt a jelenetet is, amikor az öt-mázsás szputnyikba elhelyez-ték Lajkát: különböző mű-szerek fogták körül testét, és a két szputnyik keringé-sét is megfigyelhettük az ég-bőltozaton.

Felejthetetlen!...

Három hetet töltöttem a Szovjetunióban. Az élmények felejthetetlenek, s a rendki-vül magas fokú technika mellett a szovjet emberek lenini egyszerűsége, öntuda-ta, a párt iránti végtelen szeretete, ragaszkodása, mélységes barátsága ragadott meg legjobban. Ha most azt mondanák, megint kimehe-tek, azt felelném: nem. Az menjen, aki még nem volt a Szovjetunióban, hogy minél több ember győződjön meg azokról a nagyszerűségekről, amiket csak ott lehet tapasztal-ni.

Megjöttek a téli örömök Szegedre is

(Leibmann Béla felvétele)

Irodalmi találkozó Szegeden Méliusz Józseffel

A Délmagyarország szer-kesztő bizottságának és a sze-gedi írócsoportnak meghívá-sára tegnap Szegedre érke-zet Méliusz József, a romániai magyar irodalom egyik legjelesebb képviselője, Va-szile Moldovanu kulturális vezetőnek, és Virgil Podru-maru, a román nagykövetség

harmadtitkárnak kísérete-ben látogatást tett a Délmagyarország szerkesztősé-gében, majd délután a Pe-dagógus-klubban a szegedi írókkal érdekes beszélge-séget folyt le. Ma a vendégek tö-bbek között megtekintik a sze-gedi irodalmi múzeumot,